

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ PIERRE SALES

ΜΗΤΡΙΚΗ ΑΓΑΠΗ

ΧΟΝΤΟΥΣΑΝ άργά από τη Ναυβόνη, άζολκθόντας ένα μαζρά, άτελειστο δρόμο, γεμάτο σζόνη.

Ο άνδρας εβάδιζε μπροστά, τραβώντας ένα γέριζο άλογο, που έστενε πίσω του με κόπο εν' άμάξι. Μιά γυναίκα νέα και θελκτική, γεμάτη δροσιά και ήγεια, άζολκθούσε από πίσω, έχοντας τα μάτια της κορφωμένα στο ζατιζόζανο άμάξι.

Ήταν εν' άμάξι νομάδων, σαλιμπάγγων.

— Έπιζω να φτάσουμε άφρω νορίς στο Περγινιάν... είτε ό άνδρας.

— Θα ζυειαστούμε τέσσερες ήμέρες για την έχιατάσταί μας... άπάντησε ή γυναίκα.

— Έζω πολλές έλπίδες, έξαζολκθούσε ό Ζοζέ. Το Περγινιάν είτε όρια πόλες, πρόσγαη και φιλόξενη.

— Θα ήβλε να σταματήσουμε λίγο έδω, είτε ή γυναίκα, για να δω το μικρούά μας.

— Μόλις το άμάξι σταμάτησε, ή γυναίκα μπήκε μέσα και σε λίγο ξαναήρθε, ζωατώντας στην άγκαλιά της ένα μικρό πλάσμα, χλωμό και κωχελικό. Είχε το πρόσωπό του ζωομένο και το κορμάκι του πολύ άδύνατο, κοκαλιάρικο σκεδόν.

— Πόσο ό Πετράκος είτε χλωμός! Είτε ή γυναίκα. Βιάζομα να φτάσουμε στο Περγινιάν, για να τό δη ό γιατρός!... Ω! Θεέ μου, να μπορούσε να γινη α' αυτό όμορφο και δυνατό σαν τ' άλλα παιδιά... *

Ο πατέρας κούταζε το παιδί και άμέσως στη σζληρή του έξφραση ζωοφώτιστηε κάποια τροφούτης.

Όπως τό είχαν προείπει οι σαλιμπάγγοι, την άλλη μέρα έχτασαν στο Περγινιάν. Μεγάλη ζήνησε έβασίλευε στην είσοδο της πόλεως και πολυάριθμες παράγκες είχαν στηθεί ήδη στην ώραία λεοφόρο των Πλατάνων, όπου θα γινόταν ή μεγάλη άγορά.

Άφω έπήραν την άδεια του δημάζου, ό Ζοζέ και ή γυναίκα τον έπήραν να βρούν μέρος για να έχιατασταθούν. Αυτό ήταν πολύ σοβαρό ζήτημα. Τέλος διάλεξαν α' οι δύο μια θέσι που βροζόταν στην μέση άκρωτός της άγοράς α' άμέσως ό Ζοζέ άρχισε τη δουλειά...

Μά τό ίδιο βράδι κάλυσε ένα μεγάλο άμάξι, με χιτητά χρώματα, στάθηκε σε μερικών μέτρων άπόσταση από τό δικό τους άμάξι, φράζοντας τους τον τόπο. Μιά μεγάλη ταβία στο άμάξι αυτό έχραφε: «Σύνγχομο Μουσείο».

Κι άμέσως ένας άνθρωπος, ντυμένος σαν στρατηγός όπερέτας, βγήκε από τό άμάξι αυτό και άρχισε να προσελκίζη τον κόσμο με τά πενήματα και τά θαυμάσια που διαλάουσε πως θα έβλεπαν μέσα.

Η τιμή ήταν σχετικώς μικρή και ό κόσμος έμπαινε μέσα άθροός. Έκεί έβλεπε διάφορα ζευγιά όμοιώματα μεγάλων ανθρώπων και έμενε ζατευθουσιασμένος.

Ήταν πρώτη φορά που έβλεπαν ένα τέτοιο θέαμα κι κάτοικοι του Περγινιάν και γι' αυτό ή έπιζή τους ήταν μεγάλη.

Ο Ζοζέ εκούταζε μελαγχολικό όλο αυτό τό ανθρώπινο κήμα, που προνούσε μπροστά του, χωρίς να στρέψη καν προς τη παράγκα του. Η γυναίκα τον πάλι, ζωομένη μπρός στην πόρτα, κούταζε α' αυτή με τό ίδιο ήθος. Σιγά, μία λάμψη ζήλειας έλαμπε μέσ' στα μάτια τους...

Και την άλλη μέρα έγινε τό ίδιο και έντομηταξό ό μικρός Πετράκος χλωμάς όλοένα...

Ένας γιατρός τους είχε πει: «Χοριζέτα κρώς και κρωσί, μη ή διατα αυτή στοιζίζει άφρατά και τό δυστροχιζόμένο παιδί ήταν άναγκασμένο να τρώη από τό φτωχικό φαί των γαρόνων του, που άποτελείτο από χόρτα βρωστά».

Κροτάντας τό παιδί, σφηνμένο στην άγκαλιά της, ή δυστροχιζόμενη μητέρα κούταζε με πόνο τα χλωμά και σκουμένα ζωοτροχιζικά του. Θά θυσίαζε και τό αίμα της, αν μπορούσε να του ξαναδώσει λίγη ζωή. Προσπάθησε να δουλέψη μέσ' στην πόλη, μία όλες ή πόρτες έβλεπαν μπροστά της, γιατί ό νοικοκυρμαί δυσλιστούν πολύ στις γυναί-

κες των σαλιμπάγγων. Θά ζήτανε, αν ήξερε πως δεν θα την έβλεπαν στη φιλακή.

— Τι να κάνω; φωθούζε με τό μάτια της πλημμουσιαμένα από δάκρυα.

Ο Ζοζέ και ή Ζοζέττα έτοι την έλεγαν την γυναίκα του σαλιμπάγγου—είχαν για γείτονα στην παράγκα τους ένα πλανόδιο όδοντιατρό, άπ' αυτούς που βροζόταν πάντα στό πανηγύρι. Είχε έφευγει, ότος διαλάουσε, ένα θαυματουργό έλιξήριο, που έκανε όλους τους πόνοους να περνούν.

— Βάζω, φώναζε με δυνατή φωνή, μία μόνο σταγόνα άπ' τό φάρμακό μου στο κοίμφο σας δοντί και σας τό βγάξω, χωρίς κανένα πόνο...

Άσπυζός γι' αυτόν, μερικοί εύπιστοι που έτόφεραν άπ' τά δοντία τους, άφω άνέβηκαν στην παράγκα του όδοντιατρου α' εκάθισαν στην πολυθρόνα του, έβγαλαν τρομακτικές φωνές μόλις άρχισε ή άνοδ ή εν η αυτή έχιαζήσι... Έτοι ό κορμάκις, που είχε γίνει σκεπτικός, δεν σφηνάδινε πια ν' άνεβή στην παράγκα... Του ζάκου ό όδοντιατρός έξαλαργαζόταν φωνάζοντας... Κανείς πελάτης δεν έπήγανε πια σ' αυτόν...

— Θεέ μου!... Θεέ μου!... Έλεγε στη Ζοζέττα, παραπονομένος στο σταμάτημα της δουλειάς του. Και όμως, αν βροζόταν ένας άνθρωπος που να στεκόταν να τω βγάλω τό δοντί χωρίς να φωνάζη, θα έκανα ζωνές δουλειές.

— Μου φάνετα πως έγώ δεν θα φώναζω, του άπάντησε ή Ζοζέττα, από τό μυαλό της όποιος πέρασε γρήγορα, σαν άστραπή, κάποια σζήμας.

Και σε λίγο έξαζολκθούσε:

— Πόσα θα μου δίνετε για κάθε δοντί που θα στέκομα να μου βγάξετε, χωρίς να φωνάζω;...

— Δέκα φράγκα, της άπάντησε ό όδοντιατρός.

— Όχι, του είτε ή Ζοζέττα, δώστε μου είκοσι και θα ζωομελάω την ώρα που σεις θα μου βγάξετε τό δοντί...

— Όστόσο θα ήταν ζοίμα! είτε ό όδοντιατρός, κούταζοντας τη διπλή σειρά των δοντιών της Ζοζέττας, που σαν μαφωγατιάμα έλαμταν μέσα στο στόμα της.

— Δεν πειράζει, του είτε εκείνη. Μόνο να μην πητε τίποτε στο σζήμαί μου...

— Σίμφονοι.

Την άλλη μέρα τό πρωί ή θαρωαία μητέρα, βροζόοντας εκκαρία την ώρα που έλειπε ό σζήμαίς της από την παράγκα, πήγε στον όδοντιατρό και κάθησε στην πολυθρόνα του...

Τότε αυτός, άπευθυνόμενος προς τον κόσμο, που ήταν συγκεντρουμένος, είτε:

— Νά μία γυναίκα που έτοφέριε από τον πιο φριχτό πανόδοντο... Άπό τον ίδιο πόνο ύπεριε και ό

Μεγάλος Βεζόνος και ό Σάης της Περασίας... Μά σε τέρα λεπτά τους έθεράτευσα... Νά, κούταζε όλοι... Πάωρο τό φάρμακό μου και γίνω μία στάλα στο πανεμένο δοντί—βλέπετε όλοι— και έτσι περνού άπόλυτη άναίσθησία... Τώρα μ' αυτή την ταμπίδα θα τό βγάλω, χωρίς ή κωρία να αισθανθί τον παρωματικό πόνο...

Και συγχρονίζοντας τά λόγια με τά έργα, με χέρι σταθερό, ό δήμος διάλεξε στο στόμα της Ζοζέττας ένα μικρό δοντί λεικό και καλά εζομένο στη θέσι του... Κοίνισε άπελπιστικά τό κεφάλι της φτωχής γυναίκας και έβητα από δυο δυντροφέλετα, τραβώντας το με όλη του τη δύναμη, είχε βγάλε τό δοντί...

Η Ζοζέττα, σ' όλο αυτό τό διάστημα, παρά τους φριχτούς της πόνοους, ζωομελούσε... Συλλογιζόταν τον Πετράκο της, ό όποιος, επί τέλους, θα μπορούσε να γνή...

Ο όδοντιατρός κούτασε τό λόγο του και ή Ζοζέττα πήρε τό είκοσι φράγκα της.

Πέντε φράδες άπέφερε αυτό τό μαρτύριο, μία έντομηταξό ό Πετράκος της σφηνάγα ξαναφωθούζε στη ζωή... Το χρώμα του ζωοηρε στο μάγουλά του...

Ένα βράδι, μετά τό ξεροφίωμα του πέμπτου δοντιού της, ή θαρωαία γυναίκα τη στιγμή που γνήφιζε στο άμάξι της, είτε να την πλησιάζη ένας κλωντημένος και πολύ σοβαρός κρώς.

— Κυρία, της είτε, είμα γιατρός. Περνούσα προηγούμενος τυ-

Ο συγγραφέας του διηγήματος Πιέρ Σάλ

ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΕΠΙΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ

"Όταν ό ήλιος ανεπάξεται από σύννεφα, ιδίως τόν χειμώνα, τή παιδιά συνηθίζουν να τού άποτεινουν διάφορες εύχες για νά ξαναβγή και νά φωτίση τόν κόσμο. Ή εύχες αυτές ποικίλουν, ανάλογως τών μερών. Στην Κρήτη λ. χ. λένε τούς ακόλουθους στίχους :

"Έβγα, ήλιε, νά λιαστώ και κουλούρια σου βαστώ με τó μέλι, με τó γάλα, με τή σιδεροκουτάλα, κι' ένα βωδι φρουτωτό

Σε μιά άλλη περιφέρεια της Κρήτης λένε πάλι :

"Έβγα ήλιε καφουράχη, κάφε και τήν ιδική μου κάφε τού βοσκού τή ράχη,

Στις Άγιορείδες της Κεφαλονιάς λένε τό έξής τετράστιχο :

"Έλα, ήλιε, πύρωσέ με και κουλούρια φρωτωσέ με ν' ανεβώ στα κεραμίδια νά σ' άνάψω τά καντήλια.

Στή Φιλιππούπολι συνηθίζουν νά λέν τό έξής :

"Ήλιε μου, κύρ - "Ήλιε μου, βάρ' τά σημαντήρια σου να λιαστούν οι σκλάβοι σου και τά σκλαδοπούλια σου.

Στή Νάξο :

"Έβγα, έβγα, ήλιε μου, πυροκοκκαλίη μου, πύρωσε τά κόκκαλά μου να σου δώσω τόν παραύ.

Στήν Κόρινθο :

"Ήλιο μου, παραήλιο μου, χρυσό μου παλληκάρι, έβγαλε τά μαύρα σου και βάλε τά χρυσά σου.

Στή Σάμο :

"Έβγα, ήλιε, μιά χαρά σαν τού Μάρκου τά παιδιά όπου είν' στήν πυροστία και μοράζουν τή δουλειά.

Στάς Κυζιάδας :

"Έβγα, ήλιε, πύρωσέ με και κουλούρια τασέ με, με τó μέλι, με τó γάλα, με τήν άργυρή κουτάλα.

Στή Σιάτιστα, τέλος, της Μακεδονίας λένε :

"Ήλιε μου, προσήλιε μου, άναψε τά καντήλια σου, να πυρωθούν οι Χριστιανοί κι' οι Τούρκοι να ψωφήσουν.

χάιως από δό, όταν σάς εβδα να χαμογέλατε, ένό ό φοιτώτε αυτός οδοντίατρος σάς εβδανάζε... Μέσα σ' αυτό τό πράγμα υπάρχει κάποιο μυστήριο... Σάς παρακαλώ, ξεγρήσατέ τό μου...

Ή φτωχή γυναίκα κοκκίνισε κι' άρχισε να τραυλίζη σαν ένοχη. "Όμιλόγησε στό τέλος ότι υπέφερε φρικτά, μά ότι ό οδοντίατρος τήν ελήρωσε..." Έπειτα μίλησε για τόν Πετράζο τής, ό όποιος από όζτό ήμερών ήταν καλύτερα.

— Φοβάμαι μόνο — πρόσθεσε στό τέλος — γιατί θά τελειώσουν γρήγορα τά δόντια μου...

Στό βλέμμα τής άγνιστοβόλισε τόσο ή μητροική αγάπη και άφοσίωσις, όστε ό γιατρός έμεινε κατάπληκτος. Κότταξε με θαυμασμό τήν ύπεροχη αυτή μητέρα και ζήτησε να δή τό μικρό Πετράζο.

Έλεε πως γρήγορα θά γνόταν έντελώς καλά και πως θά ξαναγέριζε νά τούς δή τήν άλλή μέρα.

— Δέν θά ήπτε τίποτε στόν άνδρα μου ; ρώτησε ή Ζοζέττα.

"Έκείνος χαμογέλασε κι' έμυρε. Τήν άλλή μέρα ξαναγέρισε, φροντίζοντας μαζί του χίλια φράγκα.

Τά έδωσε στη Ζοζέττα και τής ελεε : — Νά χίλια φράγκα... Δηγήθηκα τήν άφοσίωσί σας και τό θαύρος σας σε μερικές μητέρες πιο εντιχιχημένες από σας, ή όποιες θέλησαν να σας βοηθήσουν... Με τό ποσόν αυτό θέλ' περιποιηθήτε τό μικρό Πετράζο και άμα έ-ξαντηλήθ ή διάβητε να με ξαναβήτε και θά φροντίσω να σας βοηθήσω άκόμη καλύτερα...

Μιά βαθειά χαρά φώτισε τά χαρακτηριστικά τής Ζοζέττας και μισάνοιξε τά χείλη τής σ' ένα φωτεινό χαμόγελο. "Άλλομονο όμως!... ή σειρά τών μαργαριταριών τής ήταν τώρα σακατεμένη, μά ή όμορφιά τής ψυχής τής άντανακλόσε στο πρόσωτό τής.

— Κυρία, ελεε τότε ό γιατρός με θαυμασιό, ποτέ μου δέν εβδα γυναίκα με όμορφότερο χαμόγελο από τό δικό σας...

PIERRE SALES

ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

"Ο Σπανδωνής και τά ξενύχτια του. Ποιός έχει τό ρεκόρ. "Ο κ. Ευστρατιάδης και τά άρβρα του «Σαρίπ». "Ο κ. Τσάκωνας και τά συνοικέσια. Πώς πάντρεψε 59 δεσποινίδες!... 260 βραστία!... "Ο θαυμασμός του κ. Βενιζέλου. Ή άπορία τής κ. Παρρέν. Τά... φρένα τής άτρωμηχανής. Ένας χαρακτηρισμός του Κενδύλαχη κ.τ.λ. κ.τ.λ.

"Ο μαζαρίτης δημοσιογράφος Ν. Σπανδωνής ήταν ένας από τούς πιο μεγάλους ξενύχτηδες τών Άθηνών.

Έκωνάτο πάντοτε ότι : Τού ήταν αδύνατο να κοιμηθί, άν δέν είχαν κοιμηθί όλοι οι άλλοι... Άθηναίοι!...

Λένε, έν τούτους, ότι τόν τρομερό αυτό ξενύχτη τόν ξεπέρασε ό κ. Γρηγ. Ευστρατιάδης, ό σημερινός διευθυντής τού «Σαρίπ». Πώς; Άπλοστάσια, ό κ. Ευστρατιάδης ποτέ δέν γράφει τό άρθρο του, άν δέν σημαίν ή... τούτη ποιήν!

"Ετσι τό «Σαρίπ» έχει τό φρεσότερο άρθρο τής ήμέρας. *

Ένθιμείσθε τόν άλλοτε έπαισιόχη τού Βενιζέλου, τόν κ. Μάνο Τσάκωνας, άξιωματικό τής Χοροφυλάξης!... "Ο κ. Τσάκωνας λοιπόν είχε τήν καλή και φιλόφρονη συνήθεια να ζώνη συνοικέσια στα ζωρίτια τών φίλων του ομογενειών κι' έπειτα να τά στεφανώνη ό ίδιος.

Μέχρι σήμερα ό κ. Τσάκωνας έχει στεφανώσει 59 νέες κι' έχει βαπτίσει παραπάνω από 260 παιδιά!...

"Ο κ. Βενιζέλος, θαμιάζοντας τό ρεκόρ αυτό, έλεγε πολλές φορές :

— Αύτός ό Τσάκωνας είνε ίσωνός να παντρεύη και τόν... Πάπα!...

Και δέν επάντρεψε μόν ό Τσάκωνας τόν Πάπα, επάντρεψε όπως έναν... Φαγγοκαλόγηρο, όταν ήτανε στη Γαλλία!...

Λένε ότι πρό έτών, μά ήμέρα, ή κ. Παρρέν έλεγε σ' έναν καλό φίλον τής και ομοιδεατόν τής :

— Είμαι άνο-ζάτο σήμερα... Άρχισα ένα διήγημα, ένα γράμμα, ένα κείκ και μά κάλτσα... Και δέν ξεφού τί να πρωτοτελειώσω. *

Κατά τό Μάρτιο τού 1912, μά άτιμοιχαρή τού σιδηροδρόμου τής Β. Α. Έλλάδος, έκτρομοασθεία, έπεσε από τήν αποβάθρα στη θάλασσα.

"Ο ύποδιοικητής τής χοροφυλάξης Αιτωλικού, τηλεγραφήν τήν είδηση στην Κυβέρνηση, ανέφερε ότι «έπισεν ή άτρωμηχανή στη θάλασσα, διότι έπαθε... διασάλευσιν των... φ ρ ε ν ω ν τής!»

"Ήθελε να πη, βέβαια, ότι αεταθε βλάβην τού φρένου τής. *

"Ο μαζαρίτης Κορυδαλλής, βλέποντας μά μέρα να τερνάη τόν δοντοπαιτρώ Μπουσάην, έναν από τούς λίγους δοντοπαιτρώς τών παλιών μαζών άλλα άλισθητόν Άθηνών, ελεε :

— Νά ένας που τρώει με τά... δόντια τών άλλων!... *

"Όταν ό Βενιζέλος κλητήροσε τήν πρώτη Κυβέρνηση στα 1912 από τούς Γεωργίου, Λάμπρον Κορομηλάν, Ν. Δημητριάδην, Ρέπουλην, Άλεξάνδρη και Μπενάχη, μά έφημεριός είχε τήν έμπνευσι να ρωτήση τούς τότε λογίους ποιά ιδέα έχουν για τό νέο Ύπουργείο και χωριστά για κάθε Ύπουργό.

Μεταξόν τών άλλων ό κ. Γεώργ. Α. Κορομηλάς έδωσε τούς έξής χαρακτηρισμούς για τούς Ύπουργούς :

Για τού μαζαρίτη ήλιο τού Λάμπρον Κορομηλάν, Ύπουργόν τότε τών Οικονομικών, ελεε :

— "Αν τόν ρωτήσθε γιατί είνε οικονομολόγος, θά σας άποκριθί ότι έπληξεν ός πρεσβυτήσις, και άν τόν ρωτήσθε γιατί έγινε διπλωμάτης θά σας άποκριθί ότι εβαφείθηκε να είνε κοιμηφρασιέ!...

Για τόν μαζαρίτη Ρέπουλη ελεε τά έξής :

— "Ο κ. Ρέπουλης άποτελεί έκπροσώπηση τής ύπονοησις και τής άδιαφορίας. Έγινε Ύπουργός διότι τού είπανε να γίνη. "Όπως θά γινότανε Μητροπολίτης, άν τού έλεγαν να γίνη Μητροπολίτης.

Για τόν κ. Άλεξάνδρη :

— "Ο κ. Άλεξάνδρης είνε ίσως καταλληλότερος για κάθε άλλο, από κείνο στό όποιο άναμηνύεται.

Για τόν μαζαρίτη Μπενάχη :

— Για τόν Μπενάχη δέν έχω να είπω τίποτε γιατί αυτός μοιάζει με τά εντιχη έθνη και τās έντιμους γυναίκας, που δέν έχουν ιστορίαν.

Για τόν Κυρ. Μανουζιάλη :

— Είνε άνθρωπος που έχει τύχη. "Όσα δέν έφερε ό χρόνος γι' αυτόν, τά έφερε μά και μόνη στιγμή!...

